

1 Koje vrste mjera postoje?

A. Svaki sud može, u okviru svoje nadležnosti u parničnom postupku, odrediti (privremenu, stalnu ili obveznu) mjeru ili imenovati primatelja u svim predmetima u kojima se sudu to čini pravednim ili prikladnim, čak i ako se ne traži ili ne odobrava odšteta ili drugi pravni lijekovi. Privremena se mjera ne određuje osim ako je sud utvrdio da se na javnom ročištu mora riješiti ozbiljna stvar, da postoji mogućnost da tužitelj ima pravo na odštetu i da će, bez određivanja privremene mjere, biti teško ili nemoguće poslije ostvariti pravdu (članak 32. stavak 1. Zakona o sudovima 14/1960, kako je izmijenjen).

B. Sud može, ako je pred njime u tijeku parnični postupak, odrediti mjeru za oduzimanje, očuvanje, skrbništvo, prodaju, pritvor ili inspekciju imovine koja je predmet postupka ili mjeru u cilju sprječavanja gubitka, nanošenja štete ili negativnog učinka koji bi osoba ili imovina mogla pretrpjeti ako mjera nije određena prije donošenja pravomoćne presude o pitanju koje utječe na tu osobu ili imovinu, ili prije izvršenja sudske presude (članak 4. stavak 1. Zakona o parničnom postupku, poglavlje 6.). Svrha je mjere određene u skladu s ovom odredbom zaštititi (određivanjem posebnih privremenih mjera) imovinu koja je predmet postupka za vrijeme trajanja postupka ili do izvršenja presude.

C. Svaki sud pred kojim se vodi parnični postupak zbog dugovanja ili odštete može, u bilo kojem trenutku nakon ulaganja tužbe, narediti da se tuženika spriječi u otuđivanju one količine nepokretne imovine prijavljene na njegovo/njezino ime ili koju ima pravo registrirati kao vlasnik koja je, prema prosudbi suda, dovoljna za namirivanje potraživanja tužitelja i troškova postupka. Privremena se mjera ne određuje osim ako sud smatra da postoji čvrsta osnova za tužbu i da se, prodajom ili prijenosom imovine na treću osobu, tužitelja može spriječiti u izvršenju sudske presude koja bi mogla biti donesena (članak 5. stavci 1. i 2., poglavlje 6.). Taj se članak primjenjuje na postupke za naplatu dugovanja ili odštete i na temelju njega moguće je odrediti privremene mjere koje se odnose na nepokretnu imovinu koja je prijavljena na tuženikovo ime ili za koju tuženik ima pravo prijaviti vlasništvo. Cilj mu je zamrznuti nepokretnu imovinu do donošenja buduće presude u korist tužitelja.

Ovlast suda opisana u prethodnom stavku A očito je šira od one opisane u stavcima B i C. Propisani su opći parametri nadležnosti suda za određivanje privremenih ograničavajućih mjera. U stavcima B i C navedene su posebne vrste privremenih mjera koje sudovi mogu odrediti.

Na temelju sudske prakse Vrhovnog suda, opća ovlast iz stavka A (članak 32. Zakona o sudovima) široka je te se njome dopušta određivanje privremene mjere protiv imovine koja nije predmet glavnog postupka. U skladu sa sudskom praksom, ciparski sudovi ovlašteni su, u skladu s člankom 32., određivati privremene mjere [mjere Mareva, mjere za zamrzavanje imovine (novca ili pokretne imovine) koja je u nadležnosti suda, kako bi se spriječilo njezino premještanje izvan nadležnosti ili trošenje].

2 Pod kojim se uvjetima takve mjere mogu naložiti?

2.1 Postupak

Zahtjeve za određivanje privremenih mjera moguće je podnijeti u bilo kojoj fazi parničnog postupka. Na postupke za podnošenje zahtjeva primjenjuju se Postupovni propisi o parničnom postupku. Sud mora uzeti u obzir svako kašnjenje tužitelja u traženju privremenih mjera.

U skladu s ciparskim zakonodavstvom, privremenu mjeru moguće je odrediti bez prethodne obavijesti protivnoj stranci (*ex parte*, vidi članak 9. Zakona o parničnom postupku, poglavlje 6.) Takvi su postupci iznimna mjera i u tom slučaju mora biti ispunjen postupovni uvjet hitnosti kako bi sud mogao ostvariti svoje diskrecijsko pravo bez saslušanja druge stranke. Sudovi to načelo strogo primjenjuju. Ako tužitelj ne otkrije bitne činjenice, to ima značajne posljedice za jednostrane zahtjeve (*ex parte*) za određivanje privremene mjere.

Privremena mjera koja se određuje bez obavijesti stupa na snagu odmah nakon dostave tuženiku, ali se može vratiti sudu čim prije moguće nakon njezine dostave kako bi se tuženiku omogućilo da iznese prigovor na privremenu mjeru. Treća osoba na koju privremena mjera izravno utječe može zatražiti od suda da sasluša njezino stajalište o toj stvari. Ako tuženik ima prigovor na privremenu mjeru, sud će održati raspravu kako bi odlučio hoće li nastaviti s primjenom privremene mjere ili će ju ukinuti ili izmijeniti. Ako je privremena mjera odbačena, tužitelj se ima pravo ponovno obratiti sudu, pod uvjetom da su se promijenile bitne okolnosti predmeta. Također je važno napomenuti da, u svim predmetima u kojima se privremena mjera određuje na temelju jednostranog (*ex parte*) zahtjeva, sud naređuje tužitelju, na temelju izričite zakonske odredbe, da dostavi pokriće u iznosu koji je sud odredio kao jamstvo za gubitke koje bi tuženik mogao pretrpjeti. U skladu sa sudskom praksom, sud nema ovlasti odrediti privremenu mjeru ako tuženik ne dostavi pokriće.

Moguće je, naravno, osigurati određivanje privremene mjere na temelju zahtjeva s obavijesti (odnosno, dostavljanjem obavijesti drugoj stranci). U tom slučaju, međutim, sud ne uzima u obzir čimbenik hitnosti.

2.2 Glavni uvjeti

Sud određuje privremenu ograničavajuću mjeru po vlastitom nahođenju. Prije nego što sud odluči ostvariti svoje diskrecijsko pravo određivanja tražene privremene mjere, moraju biti ispunjena tri uvjeta koja se temelje na utvrđivanju primjerenosti:

raspravlja se o ozbiljnoj stvari (bit će dovoljno otkrivanje osporive pretpostavke na temelju predmeta)

čini se da postoji vjerojatnost uspjeha (očita mogućnost uspjeha/očita vjerojatnost da tužitelj ima pravo na odštetu)

bit će teško ili nemoguće ostvariti pravdu u kasnijoj fazi bez određivanja privremene mjere (je li dodjela odštete tužitelju u završnoj fazi dovoljna za osiguranje njegovih/njezinih prava).

Kako je prethodno navedeno, sud o odobrenju privremene mjere odlučuje po vlastitom nahođenju. Privremena mjera ne određuje se automatski kada su ispunjena navedena tri uvjeta. Sud mora uzeti u obzir sve činjenice i okolnosti pri utvrđivanju je li pravedno i primjereno odrediti traženu privremenu mjeru.

3 Predmet i priroda takvih mjera?

3.1 Koja vrsta imovine može podlijeći takvim mjerama?

Iz sudske se prakse može zaključiti da priroda/vrsta imovine nije čimbenik koji utječe na ostvarivanje ovlasti suda. Priroda imovine, međutim, može biti važan čimbenik kada sud procjenjuje primjerenost privremene mjere ostvarujući svoje diskrecijsko pravo. Tužitelju je lakše dokazati rizik gubitka novca s bankovnog računa nego rizik otuđenja imovine.

3.2 Koji su učinci takvih mjera?

Nakon određivanja privremene mjere svaka stranka za koju je mjera namijenjena ima zakonsku obvezu postupiti u skladu s tom mjerom. Nepoštovanje mjere predstavlja nepoštovanje suda i kažnjivo je u skladu sa zakonom. Osim toga, bilo koja stranka koja potiče ili omogućuje nepoštovanje mjere koju je odredio sud može biti optužena za nepoštovanje suda (članak 42. Zakona o sudovima 14/1960, kako je izmijenjen).

3.3 Koliko dugo takve mjere vrijede?

Privremena mjera koju je odredio sud uključuje posebnu odredbu kojom se utvrđuje njezin rok primjene. Ona je obično na snazi do donošenja pravomoćne presude u glavnom postupku ili do ukidanja ili izmjene sljedećom privremenom mjerom. Sud može, do određivanja pravomoćne presude u glavnom postupku, uz presudu uključiti i posebnu odredbu kako bi privremena mjera bila na snazi određeno vrijeme nakon donošenja presude s ciljem lakšeg izvršavanja presude.

4 Je li moguća žalba protiv takve mjere?

Protiv sudske presude kojom se određuje privremena mjera moguće se žaliti Vrhovnom sudu. Također postoji mogućnost žalbe protiv sudske presude kojom se odbija zahtjev za privremenu mjeru.

Vrhovni sud ima široke ovlasti tijekom suđenja. On može odrediti privremenu mjeru koju je prvostupanjski sud odbio odrediti ili može ukinuti ili izmijeniti privremenu mjeru koju je odredio niži sud. Međutim, treba napomenuti da žalbeni postupci ne čine novo ročište u predmetu. Prvostupanjska presuda neće biti ukinuta samo zato što bi Vrhovni sud svoje diskrecijsko pravo ostvario drugačije. Vrhovni će sud intervenirati samo kada odluči da je prvostupanjski sud *pogrešno* ostvario svoje diskrecijsko pravo.

Posljednji put ažurirano: 21/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.